Επιθεώρηση Δημοσίου & Διεθνούς Δικαίου

Φοιτητικό Επιστημονικό Περιοδικό Δημοσίου & Διεθνούς Δικαίου της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών

ΤΕΥΧΟΣ 1

ΑΘΗΝΑ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2026

Επιθεώρηση Δημοσίου & Διεθνούς Δικαίου

Φοιτητικό Επιστημονικό Περιοδικό Δημοσίου & Διεθνούς Δικαίου της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών

ΤΕΥΧΟΣ 1

ISSN: 3057-6881

ΑΘΗΝΑ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2026

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ
Επιστημονικό Φοιτητικό Περιοδικό της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών
Τόμος Α΄ · Τεύχος 1 · Οκτώβριος 2026

Εκδίδεται με την επιμέλεια του Φοιτητικού Επιστημονικού Ομίλου Δημοσίου και Διεθνούς Δικαίου Νομικής Αθηνών (ΦΕΟΔΔΔΝΑ)

ΔΗΛΩΣΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

© 2026 — *Επιθεώρηση Δημοσίου και Διεθνούς Δικαίου* (ΕΔΔΔ).

Τα πνευματικά δικαιώματα επί των επιμέρους άρθρων, μελετών και λοιπών πρωτότυπων κειμένων ανήκουν στους αντίστοιχους δημιουργούς τους, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Η δημοσίευση ενός έργου στην Επιθεώρηση δεν συνεπάγεται, από μόνη της, μεταβίβαση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας του δημιουργού.

Η αναπαραγωγή, αναδημοσίευση, διανομή, μετάφραση ή άλλη χρήση του συνόλου ή μέρους δημοσιευμένου έργου επιτρέπεται μόνο εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της ισχύουσας νομοθεσίας, οι όροι της τυχόν εφαρμοζόμενης άδειας χρήσης και, όπου απαιτείται, η προηγούμενη άδεια του δικαιούχου. Σε κάθε επιτρεπόμενη χρήση πρέπει να γίνεται πλήρης και σαφής αναφορά στον δημιουργό και στην αρχική δημοσίευση.

Η αναπαραγωγή του περιοδικού ως συνόλου, καθώς και η χρήση της ονομασίας, του λογοτύπου και των λοιπών διακριτικών στοιχείων της Επιθεώρησης, υπόκεινται στην ισχύουσα νομοθεσία και στα δικαιώματα των αντίστοιχων δικαιούχων.

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Η *Επιθεώρηση Δημοσίου και Διεθνούς Δικαίου* (ΕΔΔΔ) αποτελεί επιστημονικό περιοδικό με αντικείμενο την προώθηση της νομικής έρευνας και του ακαδημαϊκού διαλόγου στους τομείς του Δημοσίου και του Διεθνούς Δικαίου. Εκδίδεται με μέριμνα του Φοιτητικού Επιστημονικού Ομίλου Δημοσίου και Διεθνούς Δικαίου Νομικής Αθηνών, μέσω του επίσημου συστήματος ηλεκτρονικής εκδοτικής OJS της ΒΚΠ, ΥΚΒ, με την υποστήριξη του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και αποσκοπεί στην ανάδειξη πρωτότυπων επιστημονικών εργασιών, νομικών σχολιασμών και μελετών ελληνικής και αλλοδαπής νομολογίας και νομοθεσίας.

Η Επιθεώρηση ακολουθεί το πρότυπο των ακαδημαϊκών νομικών περιοδικών (*Law Reviews*), με έμφαση στην επιστημονική τεκμηρίωση, την πρωτοτυπία, την ακαδημαϊκή δεοντολογία και την ποιότητα των δημοσιεύσεων.

ΔΗΛΩΣΗ ΑΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

Οι απόψεις, οι θέσεις, οι ερμηνείες και τα συμπεράσματα που διατυπώνονται στα δημοσιευμένα άρθρα εκφράζουν αποκλειστικά τους αντίστοιχους συγγραφείς τους και δεν πρέπει να θεωρείται ότι αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκην τις απόψεις της Επιθεώρησης, του Φοιτητικού Επιστημονικού Ομίλου Δημοσίου και Διεθνούς Δικαίου Νομικής Αθηνών, των Ακαδημαϊκών Διευθυντών, των μελών της Επιστημονικής Επιτροπής Αξιολόγησης ή του ΕΚΠΑ.

Η δημοσίευση ενός άρθρου δεν συνιστά υιοθέτηση ή επιδοκιμασία του περιεχομένου του από την Επιθεώρηση ή τους συντελεστές της. Η επιστημονική αξιολόγηση δεν συνεπάγεται εγγύηση ότι κάθε επιμέρους θέση, νομική ερμηνεία ή πραγματική παραδοχή ενός δημοσιευμένου κειμένου είναι απαλλαγμένη από σφάλματα ή αμφισβητήσεις.

Το περιεχόμενο της Επιθεώρησης έχει αποκλειστικά επιστημονικό και ενημερωτικό χαρακτήρα και δεν αποτελεί εξατομικευμένη νομική συμβουλή ούτε υποκαθιστά την εξέταση συγκεκριμένης υπόθεσης από αρμόδιο επαγγελματία.

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ

Η Επιθεώρηση υποστηρίζει τις αρχές της ακαδημαϊκής ακεραιότητας, της πρωτοτυπίας, της ορθής απόδοσης πηγών και της υπεύθυνης επιστημονικής έρευνας. Οι συγγραφείς φέρουν την ευθύνη για την πρωτοτυπία των υποβαλλόμενων έργων, την ακρίβεια των παραπομπών και την τήρηση των κανόνων επιστημονικής δεοντολογίας.

Η χρήση ιδεών, δεδομένων ή αποσπασμάτων τρίτων χωρίς την προσήκουσα αναφορά, καθώς και κάθε άλλη μορφή λογοκλοπής ή παραπλανητικής παρουσίασης της επιστημονικής συνεισφοράς, αντίκειται στις αρχές λειτουργίας της Επιθεώρησης και εξετάζεται σύμφωνα με την εκδοτική της πολιτική.

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

Αλέξανδρος – Λίνος Σισιλιάνος
Καθηγητής Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου, Νομική Σχολή ΕΚΠΑ, Πρώην Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Πρόεδρος της Διεθνούς Ακαδημίας της Χάγης, Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων, Αντεπιστέλλον Μέλος της Ακαδημίας Αθηνών.

Σπύρος Βλαχόπουλος
Καθηγητής Δημοσίου Δικαίου, Νομική Σχολή ΕΚΠΑ, Μέλος του Συμβουλίου Διοίκησης του ΕΚΠΑ, Πρόεδρος της Επιτροπής Αξιολόγησης Ποιότητας της Νομοπαρασκευαστικής Διαδικασίας.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
PEER REVIEW BOARD

Βασίλης Βουτσάκης
Ομότιμος Καθηγητής, Τομέας Ιστορίας και Θεωρίας του Δικαίου, Νομική Σχολή ΕΚΠΑ.

Χρυσαφώ Τσούκα
Καθηγήτρια Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου, Νομική Σχολή ΕΚΠΑ.

Παρασκευή Μουζουράκη
Καθηγήτρια Δημοσίου Δικαίου, Νομική Σχολή ΕΚΠΑ.

Ευγενία Πρεβεδούρου
Καθηγήτρια Διοικητικού Δικαίου, Νομική Σχολή ΑΠΘ.

Νικόλαος Βούλγαρης
Καθηγητής Διεθνούς Δικαίου, European Law and Governance School (EPLO), Ερευνητικός Συνεργάτης AthensPIL.

Ιωάννα Πέρβου
Επίκουρη Καθηγήτρια Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου, Νομική Σχολή ΔΠΘ.

Κωνσταντίνος Ρόκας
Επίκουρος Καθηγητής Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου, Νομική Σχολή ΑΠΘ.

Βασιλική Χρήστου
Επίκουρη Καθηγήτρια Συνταγματικού Δικαίου, Νομική Σχολή ΕΚΠΑ.

Ηλίας Κουβαράς
Πρωτοδίκης Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, Επίκουρος Καθηγητής Δημοσίου Δικαίου, Νομική Σχολή ΕΚΠΑ.

Ιωάννης Αγγέλου
Πρωτοδίκης Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, Επίκουρος Καθηγητής Δημοσίου Δικαίου, Νομική Σχολή ΕΚΠΑ.

Δημήτρης Κυριαζής
Επίκουρος Καθηγητής Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Νομική Σχολή ΑΠΘ.

Λάμπρος Μπαμπαλιούτας
Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης, Πάντειο Πανεπιστήμιο.

Μαρία-Λουίζα Δεύτου
Διδάσκουσα, Νομική Σχολή ΕΚΠΑ, Διδάκτωρ Νομικής, Ερευνήτρια, Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (MFHR), AthensPIL.

Ελένη Μίχα
Διδάσκουσα, Νομική Σχολή ΕΚΠΑ, Διδάκτωρ Νομικής.

Δημήτρης Πανούσος
Υποψήφιος Διδάκτωρ Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου, European University Institute, Ερευνητής, AthensPIL.

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΞΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ

Ανδρέας Καραγιάννης
Διευθυντής Φοιτητικού Επιστημονικού Ομίλου Δημοσίου και Διεθνούς Δικαίου Νομικής Αθηνών, Αρχισυντάκτης.

Θρασύβουλος – Χρήστος Κοσμίδης
Διευθυντής Φοιτητικού Επιστημονικού Ομίλου Δημοσίου και Διεθνούς Δικαίου Νομικής Αθηνών, Αρχισυντάκτης.

Αλέξανδρος Καραδημητρόπουλος
Προπτυχιακός Φοιτητής Νομικής ΕΚΠΑ, Επιμελητής Σελιδοποίησης.

Ιωάννης Παπακυριακόπουλος
Προπτυχιακός Φοιτητής Νομικής ΕΚΠΑ, Επιμελητής Σελιδοποίησης.

Γρηγόρης Τερκεσίδης
Προπτυχιακός Φοιτητής Νομικής ΕΚΠΑ, Επιμελητής Σελιδοποίησης.

ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ ΤΟΥ 1ΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ

Ευγενία Αντωνοπούλου
Προπτυχιακή Φοιτήτρια Νομικής ΕΚΠΑ

Κυριακή Αντωνάκου
Προπτυχιακή Φοιτήτρια Νομικής ΕΚΠΑ

Κωνσταντίνος Αναγνώστου
Προπτυχιακός Φοιτητής Νομικής ΕΚΠΑ

Συμεών Βλαχάκης
Προπτυχιακός Φοιτητής Νομικής ΕΚΠΑ

Αναστάσιος Βουτζαλής
Προπτυχιακός Φοιτητής Νομικής ΕΚΠΑ

Χρύσα Βορλόου
Προπτυχιακή Φοιτήτρια Νομικής ΕΚΠΑ

Ιωάννης Γουξέας
Προπτυχιακός Φοιτητής Νομικής ΕΚΠΑ

Ιωάννης Καρβέλας
Προπτυχιακός Φοιτητής Νομικής ΕΚΠΑ

Αλέξανδρος Καραδημητρόπουλος
Προπτυχιακός Φοιτητής Νομικής ΕΚΠΑ

Ανδρέας Καραγιάννης
Προπτυχιακός Φοιτητής Νομικής ΕΚΠΑ

Θρασύβουλος-Χρήστος Κοσμίδης
Προπτυχιακός Φοιτητής Νομικής ΕΚΠΑ

Μαρία - Μυρτώ Λιάκου
Προπτυχιακή Φοιτήτρια Νομικής ΕΚΠΑ

Ασπασία Μανώλη
Προπτυχιακή Φοιτήτρια Νομικής ΕΚΠΑ

Σίλεια Παπαβασιλείου
Προπτυχιακή Φοιτήτρια Νομικής ΕΚΠΑ

Γεώργιος Παπαϊωάννου
Προπτυχιακός Φοιτητής Νομικής ΕΚΠΑ

Ιωάννης Παπακυριακόπουλος
Προπτυχιακός Φοιτητής Νομικής ΕΚΠΑ

Λυδία Ρακοπούλου
Προπτυχιακή Φοιτήτρια Νομικής ΕΚΠΑ

Μαρία Σαπουντζή
Προπτυχιακή Φοιτήτρια Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών Παντείου Πανεπιστ.

Χρήστος Τσαπάκης
Προπτυχιακός Φοιτητής Νομικής ΕΚΠΑ

Βασιλεία Τριανταφύλλου
Προπτυχιακή Φοιτήτρια Νομικής ΕΚΠΑ

Βάσια Ξενογιάννη
Προπτυχιακή Φοιτήτρια Νομικής ΕΚΠΑ

ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η Επιθεώρηση επιδιώκει την ευρύτερη δυνατή διάδοση της επιστημονικής γνώσης και του νομικού διαλόγου.

Ηλεκτρονική πλατφόρμα:
https://epub.lib.uoa.gr/index.php/eddd

Επικοινωνία:
feodddna@gmail.com

Φορέας έκδοσης:
Φοιτητικός Επιστημονικός Όμιλος Δημοσίου και Διεθνούς Δικαίου Νομικής Αθηνών (ΦΕΟΔΔΔΝΑ).

Έτος έκδοσης: 2026

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΑΝΤΙΠΡΥΤΑΝΕΩΣ

Η ίδρυση και η πρώτη κυκλοφορία της ΕΔΔΔ αποτελούν επίτευγμα για τη Νομική Σχολή Αθηνών και τη φοιτητική νομική κοινότητα. Συνιστούν, πρωτίστως, μια, από μέρους των ακαδημαϊκών διδασκάλων της Νομικής Σχολής, έμπρακτη απόδειξη εμπιστοσύνης στην κρίση της νέας γενιά νομικών και στη δυνατότητά της να συμμετέχει ουσιαστικά στον επιστημονικό διάλογο. Παράλληλα, σηματοδοτούν την απαρχή ενός θεσμού που φιλοδοξεί να γεφυρώσει τη νομική εκπαίδευση με την πρωτότυπη επιστημονική έρευνα, προσφέροντας στους φοιτητές και τις φοιτήτριες ένα οργανωμένο και αξιόπιστο πλαίσιο ακαδημαϊκής έκφρασης και δημιουργίας.

Κύριος σκοπός της ΕΔΔΔ είναι η ενίσχυση της νομικής έρευνας και η ανάδειξη πρωτότυπων επιστημονικών προσεγγίσεων, μέσα από τη δυνατότητα δημοσίευσης τεκμηριωμένων μελετών υψηλού επιστημονικού επιπέδου. Η πρωτοβουλία απευθύνεται σε ολόκληρη τη φοιτητική κοινότητα, από τους προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές έως τους υποψήφιους διδάκτορες, αναγνωρίζοντας ότι η επιστημονική δημιουργία δεν αποτελεί αποκλειστικό προνόμιο των ήδη καταξιωμένων ερευνητών, αλλά μια δυνατότητα που οφείλει να καλλιεργείται από τα πρώτα στάδια της ακαδημαϊκής πορείας.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η υιοθέτηση του προτύπου των student-run Law Reviews, όπως αυτό έχει αναπτυχθεί σε κορυφαία πανεπιστήμια της Ευρώπης και των Ηνωμένων Πολιτειών. Τα περιοδικά αυτά αποτελούν διεθνώς αναγνωρισμένους θεσμούς νομικής έρευνας, στους οποίους οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αναλαμβάνουν ενεργό ρόλο στην παραγωγή, την επιμέλεια και τη διάδοση της επιστημονικής γνώσης. Η ΕΔΔΔ φιλοδοξεί να ενσωματώσει τις βέλτιστες πρακτικές αυτής της παράδοσης, προσαρμόζοντάς τες στις ακαδημαϊκές και θεσμικές ιδιαιτερότητες της ελληνικής νομικής εκπαίδευσης. Το στοιχείο δε που προσδίδει στην προσπάθεια αυτή τον ιδιαίτερο χαρακτήρα της είναι η έμφαση στην ποιότητα και την αξιοπιστία της επιστημονικής αξιολόγησης μέσω διπλής ανώνυμης αξιολόγησης των δημοσιεύσεων.

Η επιστημονική αξιολόγηση καλλιεργεί την κριτική σκέψη, την μεθοδολογική συνέπεια και την ικανότητα διατύπωση πρωτότυπων επιχειρημάτων. Μέσα από αυτήν, οι νέοι και νέες νομικοί αναπτύσσουν τις ερευνητικές τους δεξιότητες και αποκτούν ουσιαστική εμπειρία στη διαμόρφωση επιστημονικού λόγου. Η συμμετοχή σε μια τέτοια προσπάθεια μπορεί, παράλληλα, να ενισχύσει το ακαδημαϊκό και επαγγελματικό τους προφίλ, να διευρύνει τις προοπτικές περαιτέρω επιστημονικής εξέλιξης και να δημιουργήσει γέφυρες επικοινωνίας με την εγχώρια και τη διεθνή νομική κοινότητα. Παράλληλα, η επιτυχία του εγχειρήματος θα εξαρτηθεί από τη συνέπεια με την οποία θα υπηρετήσει τις αρχές του, από την ποιότητα των δημοσιεύσεών του, από την ανεξαρτησία της επιστημονικής κρίσης και από την ικανότητά του να ενθαρρύνει τη συμμετοχή και την πολυφωνία. Θα εξαρτηθεί, επίσης, από τη δημιουργία μιας ζωντανής κοινότητας συγγραφέων, αξιολογητών, επιμελητών και αναγνωστών, η οποία θα αντιλαμβάνεται την επιστημονική έρευνα ως συλλογική διαδικασία και τη δημοσίευση ως ευθύνη απέναντι στη γνώση και την ακαδημαϊκή κοινότητα.

Αξίζουν θερμά συγχαρητήρια σε όλους και όλες όσες και όσοι συνέβαλαν στην υλοποίηση αυτής της φιλόδοξης πρωτοβουλίας. Η δημιουργία ενός νέου επιστημονικού θεσμού απαιτεί όραμα, επιμονή, οργανωτική επάρκεια και πίστη στις δυνατότητες των φοιτητών και των φοιτητριών— απαιτεί αφοσίωση στην καλλιέργεια της αριστείας. Η πρώτη έκδοση της ΕΔΔΔ αποτελεί την έμπρακτη απόδειξη ότι αυτές οι προϋποθέσεις μπορούν να συνδυαστούν σε ένα εγχείρημα με ουσιαστική ακαδημαϊκή προοπτική.

Και κάτι ακόμη: είναι γεγονός πως το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών δεν στερείται παραδόσεων. Κατά την γνώμη μου, η ίδρυση της ΕΔΔΔ σηματοδοτεί την αφετηρία άλλης μίας ακαδημαϊκής παράδοσης που θα δώσει στους νέους και στις νέες νομικούς τη φωνή να συμμετάσχουν ενεργά στη διαμόρφωση του δικαίου το οποίο θα κληθούν αργότερα να υπερασπιστούν.

Καλή Επιτυχία!

Σοφία Παπαϊωάννου
Αντιπρύτανις Ακαδημαϊκών, Διεθνών Σχέσεων και Εξωστρέφειας
του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών
Καθηγήτρια Λατινικής Φιλολογίας

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ
κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ – ΛΙΝΟΥ ΣΙΣΙΛΙΑΝΟΥ

Η πρωτοβουλία του Φοιτητικού Επιστημονικού Ομίλου Δημοσίου και Διεθνούς Δικαίου της Νομικής Σχολής Αθηνών να διοργανώσει το συνέδριο «Δημόσιο και Διεθνές Δίκαιο σε έναν Διαρκώς Μεταβαλλόμενο Κόσμο» αποτελεί αξιόλογη συμβολή στην ακαδημαϊκή ζωή και τον νομικό διάλογο. Η ιδιαίτερη αξία της έγκειται στο γεγονός ότι προέρχεται από τους ίδιους τους φοιτητές και τις φοιτήτριες, οι οποίοι υπερβαίνουν τα όρια της τυπικής πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, καλλιεργώντας την κριτική τους σκέψη και συμμετέχοντας ενεργά στην επιστημονική έρευνα. Αξίζουν θερμά συγχαρητήρια στους ιδρυτές, τα μέλη του Ομίλου και όλους τους συντελεστές.

Η συνύπαρξη του δημόσιου και του διεθνούς δικαίου στο επίκεντρο της δράσης του Ομίλου είναι ιδιαίτερα εύστοχη. Παρά τις διακριτές πηγές και μεθόδους τους, οι δύο κλάδοι αλληλεπιδρούν διαρκώς. Το συνταγματικό και το διοικητικό δίκαιο δεν μπορούν να μελετώνται αποκομμένα από το διεθνές και ευρωπαϊκό περιβάλλον, ενώ η εφαρμογή του διεθνούς δικαίου εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τους εθνικούς νομοθέτες, τις διοικητικές αρχές και τα δικαστήρια. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπου η νομολογία του Δικαστηρίου του Στρασβούργου επηρεάζει τις εθνικές έννομες τάξεις, ενώ οι εθνικές συνταγματικές παραδόσεις συμβάλλουν στην εξέλιξη των ευρωπαϊκών προτύπων. Αντίστοιχες αλληλεπιδράσεις παρατηρούνται στην κλιματική αλλαγή, τη μετανάστευση, τις νέες τεχνολογίες και την προστασία του κράτους δικαίου.

Σε έναν κόσμο γεωπολιτικών εντάσεων, ένοπλων συγκρούσεων και ραγδαίων τεχνολογικών εξελίξεων, το δίκαιο καλείται να προσαρμόζεται στις νέες πραγματικότητες, διαφυλάσσοντας παράλληλα τις θεμελιώδεις αρχές του. Όσο ταχύτερα μεταβάλλεται ο κόσμος, τόσο μεγαλύτερη σημασία αποκτούν η ασφάλεια δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα, η δημοκρατική νομιμοποίηση και η υπαγωγή της εξουσίας σε κανόνες. Τα σύνθετα προβλήματα της εποχής μας απαιτούν διεπιστημονική προσέγγιση και υπέρβαση των παραδοσιακών διαχωρισμών.

Το συνέδριό σας ανταποκρίνεται ουσιαστικά σε αυτή την ανάγκη, καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, από το δίκαιο της θάλασσας και τη διεθνή δικαιοδοσία έως τα ανθρώπινα δικαιώματα, την τεχνητή νοημοσύνη, τον κυβερνοχώρο και τις σύγχρονες συνταγματικές προκλήσεις. Ιδιαίτερα ενθαρρυντική είναι η συμμετοχή 34 ομιλητών και ομιλητριών, πολλών εξ αυτών προπτυχιακών φοιτητών, οι οποίοι αναπτύσσουν τις θέσεις τους και συμμετέχουν ενεργά στον επιστημονικό διάλογο.

Εξίσου αξιέπαινη είναι η έκδοση της «Επιθεώρησης Δημοσίου και Διεθνούς Δικαίου», της οποίας το πρώτο τεύχος παρουσιάζεται σήμερα. Εύχομαι το περιοδικό να αποτελέσει έναν σταθερό χώρο ανταλλαγής ιδεών, επιστημονικής δημιουργίας και ανάπτυξης των ερευνητικών δεξιοτήτων των νέων νομικών.

Η πανεπιστημιακή εκπαίδευση δεν αποσκοπεί μόνο στη μετάδοση γνώσεων, αλλά και στη διαμόρφωση ανθρώπων που σκέφτονται αυτόνομα, επιχειρηματολογούν τεκμηριωμένα και αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες. Με τον Όμιλο, την *Επιθεώρηση* και το σημερινό συνέδριο, αποδεικνύετε έμπρακτα ότι υπηρετείτε αυτόν τον σκοπό.

Σας συγχαίρω θερμά και σας εύχομαι κάθε επιτυχία, με την ευχή να συνεχίσετε με τον ίδιο ενθουσιασμό, τη δημιουργικότητα και την αγάπη για την επιστήμη του δικαίου.

Αλέξανδρος – Λίνος Σισιλιάνος
Καθηγητής Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου, Νομική Σχολή ΕΚΠΑ,
Πρώην Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου,
Πρόεδρος της Διεθνούς Ακαδημίας της Χάγης,
Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων,
Αντεπιστέλλον Μέλος της Ακαδημίας Αθηνών.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ
κ. ΣΠΥΡΟΥ ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ

Χαιρετίζω με ιδιαίτερη χαρά την έκδοση της «Επιθεώρησης Δημοσίου και Διεθνούς Δικαίου», του φοιτητικού επιστημονικού περιοδικού του Φοιτητικού Επιστημονικού Ομίλου Δημοσίου και Διεθνούς Δικαίου της Νομικής Σχολής Αθηνών. Πρόκειται για μια ιδιαίτερα σημαντική πρωτοβουλία, η οποία αναδεικνύει τη δημιουργικότητα, την επιστημονική φιλοδοξία και την ενεργό συμμετοχή των φοιτητών και των φοιτητριών στην ακαδημαϊκή ζωή. Η έκδοση του περιοδικού, με τη στήριξη και υπό την αιγίδα του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, αποτελεί μια αξιόλογη συμβολή στην καλλιέργεια της επιστημονικής έρευνας και την προαγωγή του νομικού διαλόγου ήδη από το προπτυχιακό στάδιο των σπουδών.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η πρόβλεψη διαδικασίας διπλής τυφλής επιστημονικής αξιολόγησης (*Double-Blind Peer Review*), με τη συμμετοχή δεκαοκτώ διακεκριμένων καθηγητών και καθηγητριών στο *Peer Review Board*. Η επιλογή αυτή δεν αποτελεί απλώς μια οργανωτική πρόβλεψη, αλλά ουσιαστική εγγύηση της επιστημονικής αξιοπιστίας και της ποιότητας των δημοσιεύσεων. Η αξιολόγηση από ειδικευμένους επιστήμονες συμβάλλει στη διασφάλιση της πρωτοτυπίας, της τεκμηρίωσης και της μεθοδολογικής αρτιότητας των άρθρων, ενισχύοντας παράλληλα την εγκυρότητα και το ακαδημαϊκό κύρος του περιοδικού. Με τον τρόπο αυτό, οι εργασίες των φοιτητών εντάσσονται σε μια οργανωμένη διαδικασία επιστημονικού διαλόγου, η οποία τους εξοικειώνει με τις απαιτήσεις της ακαδημαϊκής έρευνας και τις προδιαγραφές της επιστημονικής δημοσίευσης.

Ως καθηγητής Δημοσίου Δικαίου της Νομικής Σχολής Αθηνών και ακαδημαϊκός υπεύθυνος του περιοδικού για τον τομέα του Δημοσίου Δικαίου, θεωρώ ιδιαίτερα σημαντική τη δημιουργία ενός σταθερού χώρου στον οποίο οι νέοι νομικοί θα μπορούν να αναπτύσσουν τις ερευνητικές τους αναζητήσεις, να διατυπώνουν τεκμηριωμένες θέσεις και να συμβάλλουν ενεργά στην εξέλιξη της νομικής επιστήμης. Η ενασχόληση με την επιστημονική έρευνα από τα πρώτα χρόνια των πανεπιστημιακών σπουδών καλλιεργεί την κριτική σκέψη, ενισχύει την αναλυτική ικανότητα και δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την ανάδειξη νέων επιστημονικών προσεγγίσεων.

Θα ήθελα, συνεπώς, να συγχαρώ θερμά τον Φοιτητικό Επιστημονικό Όμιλο Δημοσίου και Διεθνούς Δικαίου της Νομικής Σχολής Αθηνών, τους αρχισυντάκτες, τα μέλη της συντακτικής και της ακαδημαϊκής επιτροπής, καθώς και όλους όσοι εργάστηκαν με συνέπεια και αφοσίωση για την πραγματοποίηση αυτής της προσπάθειας. Είμαι βέβαιος ότι η συστηματική εργασία, η επιστημονική επιμέλεια και ο ενθουσιασμός των συντελεστών θα αποδώσουν καρπούς, καθιστώντας την «Επιθεώρηση» έναν αξιόπιστο χώρο επιστημονικής δημιουργίας, ανταλλαγής ιδεών και ανάδειξης της νέας γενιάς νομικών επιστημόνων.

Εύχομαι η έκδοση αυτή να αποτελέσει την απαρχή μιας μακράς και γόνιμης πορείας, με σταθερή προσήλωση στην επιστημονική ποιότητα και την ελεύθερη ανάπτυξη του ακαδημαϊκού διαλόγου.

Άλλωστε, όλα τα μεγάλα επιστημονικά περιοδικά ξεκίνησαν από πρωτοβουλίες φοιτητών, αποδεικνύοντας ότι η επιστημονική δημιουργία δεν έχει ως αφετηρία την ολοκλήρωση των σπουδών, αλλά την περιέργεια, την επιμονή και την αγάπη για την επιστήμη.

Σπύρος Βλαχόπουλος
Καθηγητής Δημοσίου Δικαίου, Νομική Σχολή ΕΚΠΑ,
Μέλος του Συμβουλίου Διοίκησης του ΕΚΠΑ,
Πρόεδρος της Επιτροπής Αξιολόγησης Ποιότητας της Νομοπαρασκευαστικής Διαδικασίας.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΩΝ
κκ. ΑΝΔΡΕΑ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ και ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΥ – ΧΡΗΣΤΟΥ ΚΟΣΜΙΔΗ

Η έκδοση του πρώτου τεύχους της «Επιθεώρησης Δημοσίου και Διεθνούς Δικαίου», του επιστημονικού περιοδικού του Φοιτητικού Επιστημονικού Ομίλου Δημοσίου και Διεθνούς Δικαίου Νομικής Αθηνών (ΦΕΟΔΔΔΝΑ), αποτελεί, αφενός, έναν σημαντικό σταθμό στην πορεία του Ομίλου και, αφετέρου, την εκπλήρωση ενός οράματος που γεννήθηκε με την ίδρυσή του. Πρόκειται για την έμπρακτη απόδειξη ότι η αφοσίωση και η συλλογική προσπάθεια μπορούν να οδηγήσουν στη δημιουργία ενός εγχειρήματος με ουσιαστικές ακαδημαϊκές προδιαγραφές.

Η πορεία προς την έκδοση του πρώτου τεύχους ξεκίνησε πριν από έναν χρόνο, όταν, στο πλαίσιο της πρώτης μεγάλης εκδήλωσης του Ομίλου στην Αίθουσα Τελετών του Κεντρικού Κτηρίου του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, παρουσιάστηκαν οι θεμελιώδεις αρχές, η φιλοσοφία και οι στόχοι του εγχειρήματός μας. Μεταξύ των βασικών μας επιδιώξεων βρισκόταν ήδη η δημιουργία ενός επιστημονικού περιοδικού με αυστηρές ακαδημαϊκές προδιαγραφές, το οποίο θα προσέφερε στους φοιτητές και τις φοιτήτριες έναν ουσιαστικό χώρο επιστημονικής έκφρασης και θα επιδίωκε να συνεισφέρει στον ευρύτερο νομικό διάλογο, και δη στον τομέα του Δημοσίου και Διεθνούς δίκαιου.

Με το παρόν τεύχος, αυτό το μεγαλεπήβολο όραμα αποκτά υπόσταση. Η «Επιθεώρηση Δημοσίου και Διεθνούς Δικαίου» φιλοδοξεί να αποτελέσει έναν σταθερό χώρο επιστημονικής έκφρασης, διαλόγου και προσέγγισης των σύγχρονων ζητημάτων Δημοσίου και Διεθνούς δικαίου. Κάθε δημοσίευση αποτελεί προϊόν συστηματικής επεξεργασίας και επιστημονικής αξιολόγησης, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του περιοδικού. Το σύστημα τυφλής αξιολόγησης από καθηγητές (*blind peer review*), η ηλεκτρονική δημοσίευση μέσω της πλατφόρμας OJS του ΕΚΠΑ, η επιστημονική εποπτεία από τους Ακαδημαϊκούς Διευθυντές, κ. Σπυρίδωνα Βλαχόπουλο, Καθηγητή Δημοσίου Δικαίου Νομικής ΕΚΠΑ, και κ. Αλέξανδρο-Λίνο Σισιλιάνο, Καθηγητή Διεθνούς Δικαίου και τ. Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, και η συμμετοχή δεκαεξαμελούς Επιτροπής Αξιολόγησης αποδεικνύουν τη δέσμευσή μας στην ποιότητα, την ακρίβεια και την ακαδημαϊκή ακεραιότητα. Παράλληλα, η απόκτηση κωδικών ISSN, ISBN και DOI επισφραγίζει την εκδοτική υπόσταση του εγχειρήματος.

Το παρόν τεύχος περιλαμβάνει μελέτες που πραγματεύονται σύνθετα και επίκαιρα ζητήματα, από την απαγόρευση πολιτικών κομμάτων, τη δυναμική ερμηνεία του Συντάγματος και τους περιορισμούς πρόσβασης ανηλίκων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έως την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο επιχειρηματικό περιβάλλον, την αρχή της αυτοδιάθεσης των λαών και τις σύγχρονες προκλήσεις της ρύθμισης της τεχνητής νοημοσύνης και του κυβερνοχώρου. Κοινός παρονομαστής των άρθρων αυτών είναι η προσήλωση στην τεκμηριωμένη νομική ανάλυση.

Η υλοποίηση του εγχειρήματος αυτού υπήρξε αποτέλεσμα αμέτρητων ωρών εργασίας, συστηματικής προετοιμασίας και αφοσίωσης τόσο από την ομάδα του Ομίλου όσο και από τους συγγραφείς του τεύχους. Ιδιαίτερη ευγνωμοσύνη οφείλουμε στους Ακαδημαϊκούς Διευθυντές, Καθηγητές Αλέξανδρο-Λίνο Σισιλιάνο και Σπυρίδωνα Βλαχόπουλο, στα μέλη της Ακαδημαϊκής Επιτροπής Αξιολόγησης, στις Πρυτανικές Αρχές και στην Αντιπρύτανι κ. Παπαϊωάννου για την εμπιστοσύνη και τη στήριξή τους. Ευχαριστίες απευθύνονται επίσης στην Κοσμητεία της Νομικής Σχολής Αθηνών, στην Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, στη Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του ΕΚΠΑ, καθώς και στους συμφοιτητές μας, η υποστήριξη των οποίων αποτελεί διαρκή πηγή έμπνευσης.

Η έκδοση του πρώτου τεύχους αποτελεί για εμάς ταυτόχρονα δικαίωση μιας συλλογικής προσπάθειας και αφετηρία μιας νέας μακράς πορείας. Με προσήλωση στην επιστημονική ανεξαρτησία, την κριτική σκέψη και τον γόνιμο διάλογο, προσβλέπουμε στη διαρκή εξέλιξη της «Επιθεώρησης Δημοσίου και Διεθνούς Δικαίου» και στη δημιουργία μιας ενεργής φοιτητικής επιστημονικής κοινότητας, η συμβολή της οποίας θα υπερβαίνει τα όρια του Πανεπιστημίου και θα αφήνει ουσιαστικό αποτύπωμα στον νομικό διάλογο στην Ελλάδα και διεθνώς.

Ανδρέας Καραγιάννης
Διευθυντής Φοιτητικού Επιστημονικού Ομίλου Δημοσίου και Διεθνούς Δικαίου Νομικής Αθηνών, Αρχισυντάκτης.

Θρασύβουλος – Χρήστος Κοσμίδης
Διευθυντής Φοιτητικού Επιστημονικού Ομίλου Δημοσίου και Διεθνούς Δικαίου Νομικής Αθηνών, Αρχισυντάκτης.